

Pri Grafenauerju na str. 99. omenjeno Potočnikovo „Družinsko“ („z nemškega prestavljena“: „Sàj zmiraj tako bit ne more“) je zložil Kotzebue; preložil jo je na slovenščino tudi Slomšek (Pesmi št. 70, Ahacel⁹ 59: Zmir [Vselj] tukaj ne more tak biti, Zdaj dokler se mesenc mladi . . .). Prošnja „do noči“ (Grafenauer 120–121: „Ljubomirna, tajnosénčna,* Neumljivo sladka noč“ . . .) je jako razblinjena preloga znane Lenauove pesmi „Bitte“ („Weil auf mir, du dunkles Auge, Übe deine ganze Macht . . .“). — Pesem „Cula v goši tam leži, *Zraven nje gorjača“ (Grafenauer 119) je pesem tihotapcev-tobakarjev (prim. v VO. t. 308: „Perrajžali smo fantje mi, *Korajžno z našmi punkelni . . . Zdaj nas po hribah jišejo, *Da že prav težko dišejo: *Pite, hrvaške ljubce zdaj, *Potl gremo mi naprej“).

Neprijetno se zadira v gramatično uho oblika „je preganil list“ „preganjen list“ (Grafenauer 17, 84) nam. pregnil, prégnjen ali pregnièn, — sedanjik prégnem, vel. pregni ali prégni. Kakor druge besede tega debela (zgenèm itd.) se je beseda pomešala z glagoli korena gad- (gadati, goditi), oziroma (preginjen) s svojim interativom gyb- (gybati).

Ker je Grafenauerjeva knjiga *pomnožen in popravljen* posebni natisek, ne more izhajati brez nje nihče, kdor se hoče natančneje baviti z našo slovstveno zgodovino za Prešernovih časov. Zato jo prijateljem naše slovstvene zgodovine prav toplo priporočamo.

K. Štrekelj.

Popravki. Verze pred „Lepo Vido“ (LZ. 51, sem po pomoti štel za Kastelčeve; zapeljala me je v to nekoliko zveržena pisateljeva konstrukcija: „Verzi 3–4 so s svinčnikom prečrtani (bržkone Kastelic [!]).“ Na isti str. je v 12. vrsti od spodaj brati kaze nam. kaže, na str. 52 v 4. vrsti od sp. pa 57 nam. 37. — Str. 52 v v. 20. od zg. beri nam. Kópital prav Kópitar, v 25. v. pa (navzlic Grafenauerjevemu citatu) perfututa (= confututa), ker le to daje pravi zmisel.

Š. K.

Časopis za zgodovino in narodopisje. Izdaja Zgodovinsko društvo v Mariboru. Urejuje Anton Kaspret. Maribor 1910. 7. letnik, 3.–4. snopič.

Zadnji dvojnati snopič „Časopisa“ posvečuje Zgodovinsko društvo „Spominu Stanka Vraza“. Med jubilejnimi zborniki zadnjih let zasluži ta obsežna publikacija častno mesto. Brez slavnostnih fraz nam je pojasnil marsikatero stran Vrazovega življenja in delovanja. Dr. Ivan Prijatelj je opisal Vrazova potovanja po Slovenskem (145–190) in priobčil iz njegove zapuščine v zagrebški vseučiliški knjižnici pisma nekaterih Vrazovih slovenskih dopisnikov (287–307), namreč dvoje

Nar pervo vaše delo

Z pobožnostjo de se perčne
In večno bo slovelo —

Miniam, nunam koj odpre
Naj vir svobodne prave sreče —
Jih s kloštrov reši, težke ječe.

Le trotov neperljudnih
So gnjezda nepotrebne, kot
Raznih napak ostudnih —

In zlodjevih sejiša zmot,
Verige prostim v njih kovale,
V jarim bistre glavé utikvale.

Obilno premoženje,
Ki tamkej se v neprid zgubi —
Kraljestvu bo rešenje,
Ki dolg razdjati ga — perti!
Poslanci le srečno se vprite,
Zapahe kloštrov razdrobite! itd.

Za odpravo samostanov nasvetuje pesnik reformo vojaštva, zahteva pravične plače in davke, odpravo policijske vlade, manjše število vojakov: — toda nikjer ni v njegovem prozajicnem — skoraj bi rekel — uvodnem članku govora o zahtevkih narodnih, če se ti morda ne skrivajo v verzuh: „Pravice vsim vterdite!“

Ravnikar-Požencanovih, troje Malavašičevih in dvoje Ant. Žaklja, Jak. Krašne, Lov. Pintarja in Luke Jerana. Dr. Fr. Kidrič je napisal štiri „Paberke o Vrazu“ (191—231), in sicer izpopolnjuje prvi, „Vraz prvič v Ljubljani“, Prijateljev uvodni članek, v drugem nam slika Vraza kot malo srečnega jurista v Gradcu; študijski neuspehi so pospešili njegov odhod v Zagreb. Za zgodovino slovenske narodne pesmi pomemben je oddelek o Vrazu in Grünu (prim. tudi „Herzog kot srednik med Vrazom in Grünom“ na str. 320); v četrtem je očrtal razmerje med Vrazom in Korytkom. Velike važnosti je Kidričeva „Bibliografija Vrazovih spisov in korespondence“, ki obsega kronološki seznamek Vrazovih tiskov in alfabetški seznamek tiskane Vrazove korespondence. Drugi del bibliografije izide v eni prihodnjih števil „Časopisa“ in nam prinese literaturo o Vrazu, ki naj pokaže, „kako je raslo in se v raznih prilikah izražalo zanimanje za Vraza, in kake ideje so se porajale v tej zvezi“ (322). Kdor je imel kdaj opravka s podobnim zamudnim in nehvaležnim delom, ta bo vedel ceniti trud g. nabiratelja. Absolutna popolnost je v takih slučajih seveda izključena. Po mojih zapiskih nosi pismo M. Kastelca Vrazu (372) datum: 5. III. 1837 ter ni „neprijazna sadržaja“, kakor pravi Marković. L. Jeran je pisal Vrazu tudi 5. II. 1845, ohranjenih je torej devetero Jeranovih pisem. Izmed Razlagovih pisem se nahajajo v ostalini sledeča: 24. X. (?). 1846, 4. III. 1847, 24. I. 1849 in 12. III. 1849. Konec pri D. Trstenjakovi korespondenci (381) bi se moral najbrž glasiti: Izmed ostalih pisem je eno nedatirano, drugo z dne 14. (? 19). XI. 1841, potem 22. V. 1850 in 14. IX. 1850. — Sploh pa je nujno potrebno, da izda zagrebška akademija v „Gradji“ vsa Vrazova korespondenco. — D. Beranič je pregledal „Vrazove zapise narodnih melodij“ (233--270) ter prišel do zaključka, da Vrazovi zapisi niso vzorni in tudi ne popolnoma zanesljivi, smatrati jih moramo za koncepte, „Vraz je bil izredno muzikaličen, toda njegova glasbena izobrazba je bila nedostatna“ (269). — Dr. M. Murko je objavil in komentiral „Vrazove za tisk pripravljene slovenske pesmi“ (271—286). Razlago „oglasa“ (274) je popravil dr. Kidrič na str. 323. Ti Vrazovi slovenski prvenci, namenjeni za „Kranjsko Čbelico“, so „v marsičem zanimivi in vsa njegova slovenska pesniška ostalina zasluži, da se enkrat kot celota preišče in tudi izda“ (286). Iz spominske knjige, ki jo hrani župnišče v Solčavi, je prof. Murko objavil izvirne in A. Mickiewicza verze, katere je Vraz v njo zabeležil l. 1837., ko je obiskal Ojstrico („Ostravica“). — Dr. K. Štrekelj je napisal par „Drobnosti o Vrazovem delovanju“ (307—318), da je namreč začel Vraz zapisovati narodne pesmi že l. 1832., in da je nabral nad 300 melodij. Objavljena odlomka slovenskih pesniških poskusov Vrazovih sta brez cene, enako tudi „Razstanak“, do zdaj nepoznana hrvaška pesem Vrazova. Natisek Bratuličevih istrskih narodnih pesmi v Kolu III. nam kaže, da je Vraz ravnal s hrvaškimi narodnim gradivom precej samovoljno. Kot zadnjo drobnost je Štrekelj ponatisnil nemški koncept Vrazovega zagovora gajice. — Vrazov zbornik dela čast Zgodovinskemu društvu in našemu znanstvu sploh. Š—r.

Razni zapiski.

† Igo Kaš. V Badnu na Nižjem Avstrijskem je v začetku januarja t. l. umrl Igo Kaš, učitelj v privatnem učnem zavodu. Doma je bil iz Vojnika na Štajerskem, kot častnik je par let služboval na slovanskem jugu in od tu je najraje zajemal